

Maailmahariduse seminari kokkuvõte

1. SISSEJUHATUS

a. Miks üldse teemat kajastada?

Pange oma teadmised proovile Hans Rosling „[Ignorantsuse testi](#)“ tehes (organisatsioon [Gapminder](#)): Selle testi tegemisel tuleb välja, et enamikel vastanutest on vale arusaam maailma arengutrendidest. Näiteks arvatakse, et viimase 20 aasta jooksul on äärmuslikus vaesuses elavate inimeste hulk kahekordistunud, kuigi tegelikult on vähenenud poole võrra.

Miks vastatakse valesti:

- Valed eeldused:
  - Nt. Eeldatakse, et kui rahvaarv kasvab, siis kasvab ka laste arv
- Valed proportsioonid:
  - Nt. Teatakse õigesti, et mõnedes peredes on palju lapsi, kui eeldatakse kohe, et sellised pered on enamuses. Tegelikult elavad 80% inimestest riikides, kus naistel on vähem kui kolm last
  - Kõiki statistilisi andmeid tuleks alati võrrelda, et need ei tunduks suuremad, kui tegelikult on.
- Aegunud informatsioon => makrotrendid ei ületa uudisekünnist
  - Nt. Teatakse, et mõnes riigis on tüdrukutel raskusi koolis käimisega, kuid ei teata, et enamikes riikides on alg- ja põhiharidus nii poistele kui ka tüdrukutele võrdselt kättesaadav.
- „Hirmul on suured silmad“
  - Nt. Paljud inimesed kardavad liigset populatsiooni kasvu, seega liialdame faktidega.
- Lõhe mõnes arenguvaldkonnas ei tähenda, et enamik maailma inimestest on ühes või teises äärmuses. Enamik on alati keskel.
- Probleeme vaadatakse ühe nurga alt ja mitte tervikliku pildina.

Hans Roslingi raamatus „[Faktitäius](#)“ on neid põhjuseid globaalsete arengute kontekstis lahti seletatud ning antud kasulikke nippe, kuidas mitte nende vigade lõksu langeda. Raamat on kindlasti abiks nii algajale kui ka edasijõudnud maailmaparandajale.

b. Miks on oluline neid lõkse just maailmahariduses vältida?

Et õpilastel tekiks tahtmine ja soov ise panustada ja väikeste sammudega aidata maailma paremaks muuta, on oluline näidata, et suures pildis on maailm paranemas. Aegunud andmed ja trendid süvendavad veelgi stereotüüpe ning aegunud maailmapilti.

c. Aastatuhande eesmärgid v kestliku arengu eesmärgid

Aastatuhande eesmärgid (MDGs)	Kestliku arengu eesmärgid (SDGs)
<ul style="list-style-type: none"> • 8 aastatuhande eesmärki • Kehtisid 2000-2015 • Kehtisid vaid arenevatele riikidele • Paranesid doonorriikide koordineeritus ja pühendumus • Positiivsed arengud kõikide eesmärkide puhul (nt. äärmuslikus vaesuses elavate inimeste hulk vähenenud poole võrra) <p>Kriitika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liiga kitsad eesmärgid. - Mõned probleemid said ebaproportsionaalselt palju tähelepanu, nt. Rwandas kulutati 24% tervishoiu kuludest HIV/AIDSi ravile ja ennetamisele, kuigi vaid 1,6% elanikest oli HIV. - Vaesuse vähenemine võis olla tingitud ka teistest faktoritest: nt. Hiina kiire majanduskasv, vabaturumajandus, võlgade kustutamine - Eesmärgid taheti saavutada vaid doonorriikide rahaga. 	<ul style="list-style-type: none"> • 17 kestliku arengu eesmärki • Kehtivad 2015-2030 • Kehtivad kõikidele riikidele • Omavahel globaalselt seotud valdkonnad: majandus, keskkond, sotsiaalsfäär <p>Kriitika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liialt ambitsioonikad ja utoopilised - Mõõtmatud indikaatorid - 17 eesmärki, kuid 169 alaeesmärki - Tõusnud on teadlikkus, kuid mitte poliitiline tahe ja strateegiline tegutsemine

2. PROJEKT „MAAILMAHARIDUSLIK FESTIVAL ÜRO KESTLIKU ARENGU EESMÄRKIDE TUTVUSTAMISEKS“

Projekti alguses ning lõpus vastasid õpilased neljale küsimusele:

1. Kui palju Sa juba tead olulistest probleemidest maailmas? (skaala 1–10)

Projekti alguses hindasid õpilased enda teadmisi olulistest probleemidest keskmiselt hindegaga 5 ning projekti lõpus hindegaga 7 (mediaanväärtused).

2. Kui palju Sa juba tead ÜRO kestliku arengu eesmärkidest? (skaala 1–10)

Teadmisi ÜRO kestliku arengu eesmärkidest hindasid õpilased projekti alguses mediaanväärtusega 2 ning projekti lõpus mediaanväärtusega 7.

3. Millised on Sinu arvates kõige olulisemad probleemid Eestis/maailmas? (avatud küsimus)

Projekti alguses välja toodud probleemide hulgas toodi enim esile prügi, reostust ning kliimasoojenemist. Palju mainiti ka arvatavasti uudistest kuulnud probleeme: sõda, Ukraina ja Venemaa konflikt, Donald Trump, NATO, Brexit, valimised, rändepepe, nutisõltuvus.

Vt. allolevalt sõnapilvelt enim mainitud märksõnu.

Projekti lõpus vastatud küsimustes tuli selgelt esile, et õpilased on rohkem teadlikud kestliku arengu eesmärkide taustaks olevatest probleemidest ning oskavad neid lisaks päevapoliitilistele probleemidele ka välja tuua. Enim mainiti probleemina vaesust, (soolist) võrdõiguslikkust, haridust, kliimasoojenemist. Prügi ja reostus olid taas mitmel korral välja toodud.

Vt. allolevalt sõnapilvel mainitud märksõnu

4. Mida Sina ise nende probleemide lahendamiseks saad teha? (avatud küsimus)

Projekti alguses olid õpilased passiivsed vastamaks küsimusele, mida nad saavad ise teha probleemide lahendamiseks. Enim vastati „ei tea“ või „mitte midagi“, mille põhjuseks toodi tihti, et nad on alles lapsed. Siiski toodi mitmel korral välja, et prügi sorteerimine, prügikasti viskamine ning prügi koristamine tänavalt on abiks reostuse vähendamisel. Enamik lahendusi, mida osati välja tuua, olid seotud looduse hoidmisega.

Vt. allolevalt sõnapilvel mainitud märksõnu

- Ülesanne „Võitjad ja kaotajad“ (Lisa 1): materjal on hea õpetamiseks kriitilist mõtlemist ning ühe probleemi erinevatest külgedest analüüsimist. Aitab vähendada must-valge maailmapildi kujunemist.
- Õppematerjal „[Minu taldriku lugu](#)“: ÜRO organisatsiooni [World's Largest Lesson](#) õppematerjal, mille kaudu saab arutada kõiki 17 kestliku arengu eesmärki.
Nt. Õpilased teevad pilti/joonistavad ühte enda tavapärasest toidukorda ning koos arutatakse järgmiste küsimuste üle:
  - Kes on seda toitu kasvatanud/valmistanud?
  - Kui kaugelt on see toit minu taldrikule reisinud?
  - Millistesse pakenditesse see toit pakitud oli? Mis nendest pakenditest edasi saab?
  - Kas see toidukord on minu tervisele kasulik?
  - Kui palju ma sellest toidust ära sõin ja palju ära viskasin?

b. Eesti keel

- Haiku koostamine: Kuna kestliku arengu eesmärke on 17 ning haikus on ka 17 silpi on tore neid kahte kombineerida ja paluda õpilastel kirjutada kestliku arengu teemaline (või mõne konkreetse eesmärgi teemaline) haiku.
- Lühijuttude koostamine:
  - [Kliimamuutuste plakat](#): võimalus kasutada MTÜ Mondo kliimamuutuste plakati, mille põhjal õpilased kirjutavad lühijutu erinevatel teemadel. Nt. Millised valikud mõjutavad kliimamuutuseid positiivselt ja millised valikud mõjutavad negatiivselt.
  - [Dollari tänav](#) (ing k): organisatsiooni Gapminder loodud interaktiivne andmebaas, kus on võimalik võrrelda erinevate sissetulekutega riikide igapäeva eluolu ning tarbesemeid. Õpilased saavad kirjutada võrdlevaid lühijutte, mis põhinevad Dollari tänava pildidel.
- Lugemine: raamatud, mis murravad soonorme või tutvustavad noortele päriselu kangelasi, kes muudavad maailma
  - „Unejutud mässumeelsetele tüdrukutele“ (Elena Favilli, Francesca Cavallo)
  - „Lood poistest, kes julgesid erineda“ (Ben Brooks)
  - [„Lood julgetest Eesti tüdrukutest“](#) (Kätlin Vainola)

c. Matemaatika

- Arvutus- ja teisendamisülesanded:
  - [Veekulu](#): nt. Kui palju vett kulub kõikidele õpilastele riisi valmistamiseks, kui iga laps sööb umbes 200g riisi?
  - [Toidu raiskamine](#): nt. Võta kodust kaasa üks toidupoe tšekk ja arvuta, kui palju raha läheks raisku, kui sellest toidust 1/3 ära visatakse?
Nt. Kui 28% põllumaast läheb raisku, siis mitu hektarit/km² see on?
  - [Õiglane kaubandus](#): nt. Vaata poes, kui palju maksab 1kg banaane ja arvuta, kuidas jaguneb see raha erinevate osapoolte (kasvatajad, transport, tollimaksud jne) vahel.
  - [Maailmakool.ee](#) tekstülesanded
  - Protsentülesanded: Kui maailmas elaks [100 inimest](#)

d. **Geograafia**

- Mõõtkava arvutamine:
  - [Dollari tänav](#) (ing k): Kahe riigi võrdlemine; kui kaugel need riigid teineteisest/Eestist asuvad?
  - Õppematerjal „[Minu taldriku lugu](#)“: millistest riikidest on õpilaste hommikusöök/lõuna pärit? Kui pika teekonna on toit läbinud?
- Kliimamuutused:
  - [Kliimasoojenemist](#) seletav lõbus video (tõlkinud Eestimaa Looduse Fond)
  - [Kasvuhooneefekti](#) seletab lõbus video (tõlkinud Eestimaa Looduse Fond)

e. **Inglise keel**

ÜRO organisatsiooni World's Largest Lesson [kodulehel](#) on palju ingliskeelseid materjale, mida erinevateks aruteludeks kasutada. Mõned näited:

- Õppematerjal „[Holiday bag or get-away bag?](#)“: arutelu teemal, mida pakkida väiksesse kohvrisse, kui õpilased a) sõidaksid puhkusereisile b) peaksid põgenema koduriigist
- Kestliku arengu teemalised [animeeritud filmid](#)
- [Koomiksid](#)

Teiste organisatsioonide materjalid:

- Oxfami õppematerjal „[Everyone Counts](#)“: lühijuttude lugemine ning võõraste sõnade tõlkimine (nt. Unit 1, Session 1)
- [Dollar Street](#): organisatsiooni Gapminder loodud interaktiivne andmebaas, kus on võimalik võrrelda erinevate sissetulekutega riikide igapäeva eluolu ning tarbeesemeid. Nende põhjal saavad õpilased inglise keeles kirjutada lühijutte või harjutada rääkimist.

f. **Kunst**

- Plakatite loomine: ÜRO organisatsiooni World's Largest Lesson [kodulehel](#) on palju näiteid erinevates plakatites (klõpsates erinevatel eesmärkidel, avanevad seda eesmärki toetavad õppematerjalid, kus on ka plakateid). Õpilased saavad tunnis luua plakati, mis illustreeriks neid huvitavaid teemasid.

Võitjad ja kaotjad

1. Kirjutage ringi keskele küsimus või väide, mida grupiga arutama hakkate
2. Keskmistesse nelja segmenti kirjutage grupid, kes sellest küsimusest/väitest mõjutatud on
3. Välimistesse segmentidesse kirjutage, kuidas need grupid sellest otsusest mõjutatud on
4. Kasutage segmentide värvimiseks erinevaid värve, et vaadata, kas otsuse mõju on positiivne või negatiivne

